

SPIS TREŚCI

OD WYDAWCY	V
WSTĘP	1

LATA 1385-1492

Część I

WE WSPÓLNEJ WALCE Z ZAKONEM NIEMIECKIM (1386-1444)	17
--	----

Rozdział I

UNIA POLSKO-LITEWSKA OD KREWA DO HORODŁA (1385-1413) . .	19
1. Tło historyczne i geneza unii polsko-litewskiej w literaturze historycznej	19
2. Geneza aktu krewskiego 1385 roku	24
3. Rola bojarów litewskich w akcie zawarcia unii z Polską	33
4. Akt krewski 1385 roku	39
5. Król Władysław Jagiełło	45
6. Zagadnienie polityki jagiellońskiej	54
7. Stosunki polsko-litewskie po roku 1385	56
8. Unia wileńsko-radomska 1400-1401	69
9. Unia horodelska 1413 roku	74

Rozdział II

POGROM ZAKONU NIEMIECKIEGO (1385-1422).	81
1. Konflikt Zakonu z arcybiskupem ryskim	85
2. Źródła potęgi Zakonu Niemieckiego	88
3. Stosunki Polski i Litwy z Krzyżakami w latach 1385-1409	95
4. Wielka wojna	102
5. Kampania roku 1410	109
6. Pokój toruński 1411 roku i próby rewizji jego postanowień	116
7. Spory polsko-krzyżackie w latach 1414-1422	119

Rozdział III

KRYZYS UNII (1429-1440)	124
1. Narastanie kryzysu unii po pokoju melneńskim	124
2. Sprawa następstwa tronu	128
3. „Burza koronacyjna”	132
4. Świdrygiełło	136
5. Zamach stanu Zygmunta Kiejstutowicza i wojna domowa w Wielkim Księstwie Litewskim	145
6. Stosunki polsko-litewskie za Zygmunta Kiejstutowicza	156
7. Podniesienie Kazimierza Jagiellończyka na Wielkie Księstwo Litewskie	161

Rozdział IV

POLITYKA WIELKOMOCARSTWOWA 1385-1444	166
1. Stosunki Witolda z Rusią północno-wschodnią i Tatarami	167
2. Kwestia mołdawska	174
3. Stosunki z Luksemburgami	179
4. Elekcja czeska Kazimierza Jagiellończyka	191
5. Opozycja wobec rządów Oleśnickiego u progu panowania Władysława III	195
6. Elekcja węgierska Władysława III	198
7. Warna	202

Część II

POD ZNAKIEM UNII PERSONALNEJ. CZASY KAZIMIERZA JAGIELLOŃCZYKA	209
Charakterystyka okresu	211

Rozdział V

EDUKACJA KAZIMIERZA JAGIELLOŃCZYKA W POLSCE I SPRAWA UNII	215
1. Elekcja Kazimierza IV Jagiellończyka	215
2. Spory polsko-litewskie w pierwszych latach panowania Kazimierza	221
3. Litwa wobec wojny trzynastoletniej	225
4. Separatyzm litewski w późniejszej fazie rządów Kazimierza	229

Rozdział VI

STABILIZACJA STOSUNKÓW Z MOSKWĄ	234
1. Układ litewsko-moskiewski z 31 sierpnia 1449 roku	234
2. Litwa wobec polityki zjednoczeniowej Iwana III	236
3. Przełomowy rok 1480	241

Rozdział VII

WOJNA Z ZAKONEM NIEMIECKIM O POMORZE I PRUSY	247
1. Konflikt wewnętrzny w państwie krzyżackim	247
2. Powstanie pruskie 1454 roku	251
3. Inkorporacja Prus do Polski. Wybuch wojny trzynastoletniej	252
4. Przebieg wojny trzynastoletniej	255
5. Drugi pokój toruński 1466 roku i jego konsekwencje	259

Rozdział VIII

ZAGADNIENIE CZARNOMORSKIE	267
-------------------------------------	-----

Rozdział IX

POLITYKA DYNASTYCZNA KAZIMIERZA JAGIELLOŃCZYKA	276
--	-----

Rozdział X

POLITYKA WEWNĘTRZNA	291
-------------------------------	-----

LATA 1492-1572

Polska Jagiellonów u progu ery nowożytnej	299
---	-----

Część III

CZASY ROZSTRZYGNIĘĆ POLITYCZNYCH (1492-1548)	311
--	-----

Rozdział XI

Charakterystyka podokresu, literatura i zasadnicze problemy	313
---	-----

Rozdział XII

LUDZIE I STRONNICTWA	323
--------------------------------	-----

1. Jednostka a historia	323
2. Wychowanie synów Kazimierza Jagiellończyka	325
3. Jan Olbracht	329
4. Aleksander	332
5. Kardynał Fryderyk Jagiellończyk	334
6. Zygmunt I Stary	335
7. Rodzina panująca — Bona Sforza	341
8. Problem stronnictw politycznych w Polsce za Zygmunta I	346
9. Przywódcy	349
10. Stronnictwa litewskie	362

Rozdział XIII

SPRAWY ELEKCJI I UNII	368
---------------------------------	-----

1. Elekcja Jana Olbrachta — zerwanie unii personalnej w 1492 roku	368
2. Tak zwana unia wileńska 1499 roku	371
3. Problem unii piotrkowsko-mielnickiej 1501 roku	374
4. Podwójna elekcja Zygmunta I	382
5. Elekcja <i>vivente rege</i> Zygmunta Augusta (1522-1529)	389
6. Sprawa unii w programie rodzącego się ruchu egzekucyjnego	394
7. Zygmunt August wielkim księciem Litwy (1544-1548)	398

Rozdział XIV

WOJNY MOSKIEWSKIE I OBRONA PRZED TATARAMI	401
---	-----

1. Geneza i początek konfliktu litewsko-moskiewskiego (1429-1494)	401
2. Wyprawa czarnomorska	407
3. Stosunki z Tatarami — Klek	414
4. Druga wojna litewsko-moskiewska (1500-1503)	417
5. Pierwsza wojna moskiewska Zygmunta I (1507-1508)	421

6. Stosunki z Tatarami krymskimi po 1506 roku	423
7. Pokucie	425
8. Druga wojna moskiewska Zygmunta I (1512-1522)	426
9. Stosunki z Turcją, Tatarami i Mołdawią	431
10. Trzecia wojna moskiewska Zygmunta I (1534-1537)	434
11. Stosunki z południowymi i wschodnimi sąsiadami w ostatnim dziesięcioleciu panowania Zygmunta I	438

Rozdział XV

SPRAWY WĘGIERSKIE I STOSUNKI Z HABSBUURGAMI	442
1. Problem turecki i stosunki polsko-węgierskie za Jana Olbrachta i Aleksandra	442
2. Jagiellonowie wobec ekspansji habsburskiej w basenie naddunajskim	447
3. Porozumienie Jagiellonów z Habsburgami. Kongres wiedeński 1515 roku	451
4. Ludwik Jagiellończyk w walce z Turcją. Mohacz 1526	456
5. Zygmunt I a sukcesja habsburska w Czechach i na Węgrzech	460

Rozdział XVI

SPRAWA PRUSKA	468
1. Próby obalenia postanowień traktatu toruńskiego przez Krzyżaków	468
2. Albrecht Hohenzollern — walka o likwidację zależności lennej od Polski	478
3. Traktat krakowski 1525 roku	487
4. Polityka Albrechta Hohenzollerna po 1525 roku	495

Rozdział XVII

POLITYKA WEWNĘTRZNA	504
1. Przyłączenie do Polski księstwa oświęcimskiego, zatorskiego i Mazowsza	504
2. Unifikacja Prus Królewskich z Koroną	508
3. Zwycięstwo szlachty w walce o dominację w państwie	514
4. Przywilej mielnicki 1501 roku i skutki magnackich rządów w Polsce	519
5. Sejm radomski 1505 roku	523
6. Geneza ruchu egzekucyjnego	526
7. Problem reform wojskowo-skarbowych	528
8. Egzekucja praw	530

Część IV

CZASY ZYGMUNTA AUGUSTA. LATA 1548-1572	535
--	-----

Rozdział XVIII

LUDZIE I STRONNICTWA	539
1. Jagiellonowie	539
2. Zygmunt August	541
3. Zasadnicze kierunki i prądy polityczne	547

4. Wybitne osobistości życia publicznego 549
 5. Stronnictwa polityczne w Wielkim Księstwie Litewskim 554

Rozdział XIX

- STOSUNKI Z MOSKWĄ I WOJNA O INFLANTY 559
 1. Stosunki z Moskwą i kwestia bałtycka u progu panowania
 Zygmunta Augusta 559
 2. Traktat pozwolski i wybuch wojny inflanckiej 566
 3. Inkorporacja Inflant. Przystąpienie Szwecji i Danii do wojny 571
 4. Wyprawa radoszkowicka i rozejm z Moskwą (1570) 578

Rozdział XX

- STOSUNKI Z TATARAMI I MOŁDAWIĄ 581
 1. Stosunki z Krymem 581
 2. Stosunki z Mołdawią 586

Rozdział XXI

- STOSUNKI Z HABSBUURGAMI I HOHENZOLLERNAMI 590
 1. Sprawa dziedzictwa Zapolyów w Siedmiogrodzie 590
 2. Zabiegi Habsburgów o tron polski 598
 3. Sprawa pruska 601

Rozdział XXII

- RUCH EGZEKUCYJNY I UNIA 609
 1. Zarys dziejów egzekucji dóbr królewskich 609
 2. Unia lubelska 1569 roku 615
 3. Inkorporacja Śląska i Prus Królewskich 628

Rozdział XXIII

- REFORMACJA 630
 Źródła i opracowania 635
 Indeks osób 641
 Indeks nazw geograficznych i etnicznych 658